Summary

Katerina Guseva, Ivanna Gorbach-Kudrya. Preventive accounting of the rapist in the practical activities of authorized units of the National Police of Ukraine for the prevention of domestic violence.

The article presents a model of legal support for the functioning of preventive accounting of the offender a special measure in the system of the National Police of Ukraine, such as, specifies the list of authorized units and formulates the grounds for accounting of the offender National Police of Ukraine.

Preventive accounting of the offender is the organizational and practical measures in the practical activities of authorized units of the National Police of Ukraine to control the behavior of the offender in order to prevent recurrence of domestic violence, compliance with temporary restrictions on his rights and responsibilities the commission of domestic violence. The authorized subdivisions of the National Police of Ukraine, which are responsible for taking the offender into preventive accounting and carrying out preventive work with the offender, are district police officers and juvenile prevention units.

It is proposed to amend the order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On approval of the Procedure for accounting, preventive work and disaccounting of the offender by an authorized unit of the National Police of Ukraine" from 02/25/2019 № 124 taking a person on preventive accounting of the offender of the National Police of Ukraine, in order to ensure the effective functioning of the latter. In particular, to change part 1 item of 4 Section I, part 1 item 1 of Section II – by analogy to part 2 item 1 of this Section, to delete item 5 of Section I, part 1 and part 2 items of 2 Section.

Key words: preventive accounting of the offender, prevention and counteraction to domestic violence, accounting of the offender, list of authorized units of the National Police of Ukraine, grounds for application of the special measure.

DOI: 10.36695/2219-5521.2.2020.72

УДК 343.3/.7

Т.Ю. ТАРАСЕВИЧ, В.В. ЛАЗАРЕНКО

*Тетяна Юріївна Тарасевич, кандидат юридичних наук, доцент Київського університету права НАН України**

ORCID: 0000-0002-3860-9909

*Віталій Володимирович Лазаренко, аспірант Київського університету права НАН України***

ORCID: 0000-0001-5421-8281

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОВЕДЕННЯ ДО БАНКРУТСТВА ОКРЕМИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Законодавство України про кримінальну відповідальність за доведення до банкрутства передбачає покарання у виді штрафу від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років. Наприклад, за доведення до банкрутства сільськогосподарського або державного підприємства покарання для винної особи навіть не передбачає обмеження або позбавлення волі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання кримінальної відповідальності за злочини у сфері банкрутства досліджували у своїх роботах вітчизняні науковці: П.П. Андрушко, П.С. Берзін, Н.О. Гуторова, О.О. Дудоров, В.О. Навроцький, Є.Л. Стрельцов, В.Я. Тацій, М.І. Хавронюк та інші.

Метою статті є визначення кримінальної відповідальності за доведення до банкрутства окремих суб'єктів господарської діяльності та надання пропозицій щодо внесення змін до законодавства України про кримінальну відповідальність.

Виклад основного матеріалу. Господарський кодекс України (далі – ГК) визначає неспроможність як нездатність суб'єкта підприємництва після настання встановленого строку виконати свої грошові зобов'язання перед іншими особами, територіальною громадою або державою інакше як через відновлення його платоспроможності. Банкрутством вважається нездатність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів інакше як через застосування визначеної судом ліквідаційної процедури (ст. 209)¹.

Відповідно до ст. 1 Кодексу України з процедур банкрутства (далі – КУзПБ), банкрутством є визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури. Неплатоспроможність визначається як неспроможність боржника виконати після настання встановленого строку грошові зобов'язання перед кредиторами не інакше, як через застосування процедур, передбачених цим Кодексом².

© Т.Ю. Тарасевич, В.В. Лазаренко, 2020

* *Tetyana Tarasevich, Ph.D. in Law, Associate Professor of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine*

** *Vitaliy Lazarenko, Postgraduate students of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine*

Таким чином, поняття «фінансова неспроможність» є ширшим, аніж поняття «банкрутство», оскільки фінансова неспроможність передбачає можливість відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити грошові вимоги кредиторів, тоді як банкрутство – визнана господарським судом неспроможність боржника задовольнити грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури.

У Цивільному кодексі України відсутні спеціальні норми, за допомогою яких можна здійснювати правове регулювання припинення діяльності окремих суб'єктів господарської діяльності, проте наявні норми, які регулюють порядок здійснення ліквідації юридичної особи та порядок задоволення вимог кредиторів (ст. ст. 110–112)³.

Відповідно до ч. 1 та 3 ст. 2 КУЗПБ провадження у справах про банкрутство регулюється цим Кодексом, Господарським процесуальним кодексом України, іншими законами України. Проведення у справах про банкрутство окремих категорій боржників регулюється з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом⁴.

Особливості банкрутства таких суб'єктів господарської діяльності, як фермерське господарство, державне підприємство та підприємство, у статутному капіталі якого частка державної власності перевищує 50 відсотків, визначені у ст. 95 та 96 КУЗПБ.

Положення ст. 96 КУЗПБ не застосовуються до юридичних осіб – підприємств, що є об'єктами власності Автономної Республіки Крим та комунальної власності⁵.

ГК містить бланкетну норму, яка передбачає кримінальну відповідальність винних осіб за приховування банкрутства, фіктивне банкрутство, умисне доведення до банкрутства, а також за неправомірні дії у процедурах неплатоспроможності (ст. 215)⁶.

Оскільки в Кримінальному кодексі України (далі – КК) передбачена відповідальність лише за доведення до банкрутства (ст. 219)⁷, а відповідальність за приховування стійкої фінансової неспроможності (ст. 164¹⁵), за незаконні дії у разі банкрутства (ст. 166¹⁶) та за фіктивне банкрутство (ст. 166¹⁷) передбачена у Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)⁸, вирішення зазначеної колізії між правовими нормами необхідно здійснити шляхом внесення відповідних змін до ст. 215 ГК.

Таким чином, відносини банкрутства є сферою правового регулювання господарського права, оскільки вони складаються в процесі здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання. Проведення у справах про банкрутство регулюється нормами КУЗПБ, Господарського процесуального кодексу України, іншими законами України, норми КК та КУпАП направлені на захист цих регулюючих норм і не можуть суперечити їм або їх підмінити.

Законодавство України про кримінальну відповідальність за доведення до банкрутства передбачає покарання у виді штрафу від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років. Тобто покарання для винної особи навіть не передбачає обмеження або позбавлення волі.

27 січня 2015 р. народний депутат України М.Й. Головка зареєстрував проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за доведення до банкрутства)», з метою посилення відповідальності за доведення до банкрутства державних підприємств.

Відповідно до висновку Комітету з питань правової політики та правосуддя проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за доведення до банкрутства)» не суперечив положенням Конституції України.

29 серпня 2019 р. проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за доведення до банкрутства)» було відкликано.

Велика українська юридична енциклопедія визначає криміналізацію як виявлення суспільно небезпечних проявів поведінки людини, визнання державою можливості й необхідності застосування щодо них заходів кримінальної відповідальності і закріплення в кримінальному законі ознак суспільно небезпечних діянь, оголошених злочинами⁹.

На думку О.О. Дудорова, криміналізація може здійснюватись різними способами, зокрема, шляхом:

– внесення змін до Загальної частини КК (наприклад, зниження віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність);

– включення до Особливої частини КК статей, які передбачають нові склади злочинів;

– внесення змін до чинних кримінально-правових заборон, які призводять до розширення змісту ознак існуючих складів злочинів та, як наслідок, до розширення сфери потенційного застосування цих заборон¹⁰.

О.О. Дудоров зазначає, що підставою криміналізації визнається зумовлена змінами соціальної, економічної або політичної обстановки справжня потреба в тій чи іншій кримінально-правовій новелі, необхідність застосування кримінально-правових заходів до певної групи суспільних відносин, а принципи криміналізації поділяються на дві основні групи:

1) соціальні і соціально-психологічні;

2) системно-правові (загальноправові і кримінально-правові)¹¹.

О.О. Панченко звертає увагу на те, що процес збільшення верхніх меж санкцій у статтях, які передбачають ознаки складу злочину, має досліджуватися не теорією криміналізації суспільно небезпечних діянь, а теорією пеналізації злочинів. Віднесення ж його до переліку способів криміналізації зумовлюється тим, що апологети цієї точки зору мають власний погляд щодо самого поняття криміналізації¹².

У науці кримінального права обсяг поняття «пеналізація злочинів» визначається по-різному. Загально-визнаним є той факт, що пеналізація злочинів охоплює діяльність законодавця з визначення караності суспільно небезпечних діянь. Проте, на думку деяких науковців, окрім діяльності законодавця, до складу пена-

лізації входить і діяльність судів з призначення покарання за вчинення окремих злочинів. Так, П.Л. Фріс вважає, що пеналізація є синтетичним процесом, який складається з нормативного визначення характеру караності діянь та практичного призначення покарання за конкретний злочин¹³.

Ю.А. Пономаренко доводить суттєві відмінності між діяльністю законодавця зі встановлення караності суспільно небезпечних діянь і діяльністю суду з призначення покарання, що виключає можливість об'єднання цих видів діяльності в межах єдиного поняття пеналізації злочинів¹⁴.

Погоджуючись з виробленим кримінально-правовою доктриною розумінням пеналізації злочинів як видового поняття щодо більш широкого поняття, яким є кримінально-правова політика, вважаємо, що до видових відмінностей пеналізації злочинів належить здійснення її лише в межах законодавчої діяльності зі встановлення в законі караності суспільно небезпечних діянь.

Пеналізація злочинів тісно пов'язана з їх криміналізацією, тобто встановленням у законі злочинності суспільно небезпечних діянь. Остання виступає підставою для пеналізації, оскільки кримінальне покарання може встановлюватися лише за діяння, визнані злочинними. Нерозривний зв'язок між пеналізацією і криміналізацією злочинів проявляється і в тому, що необхідною ознакою злочину є його караність, тобто встановлення за його вчинення покарання у кримінальному законі. З цього випливає, що встановлюючи криміналізацію суспільно небезпечного діяння, законодавець має обов'язково здійснити і його пеналізацію.

Ю.А. Пономаренко пропонує виділяти такі види пеналізації: первинну, яка здійснюється вперше одночасно з криміналізацією діяння, та вторинну, при зміні санкції за вчинення діяння, яке вже було криміналізоване¹⁵.

Уявляється, що така позиція є недостатньо переконливою. Насамперед, вносячи певні зміни в характер караності суспільно небезпечного діяння, законодавець не здійснює його нову пеналізацію, а лише змінює її інтенсивність.

Таким чином, пеналізація злочинів відбувається одночасно з криміналізацією відповідного суспільно небезпечного діяння шляхом визнання в законодавстві України про кримінальну відповідальність певного діяння в якості злочину і встановлення кримінального покарання за його вчинення.

Ступінь суспільної небезпеки посягання та необхідність кримінально-правової охорони суспільних відносин залежить насамперед від цінності суспільних відносин, яким заподіюється або може бути заподіяна шкода. Злочини, пов'язані з банкрутством, є одними із найпоширеніших злочинів у сфері господарської діяльності. Їх суспільна небезпечність полягає у заподіянні матеріальної шкоди кредиторам, інвесторам та іншим особам. При цьому держава позбавляється важливого фінансового джерела – податків, кредитів та інвестицій.

Для того щоб суд, розглядаючи конкретне провадження, міг призначити справедливе покарання, законодавцеві необхідно встановити справедливую санкцію. Цілком очевидно, що принцип справедливості під час призначення покарання може бути реалізований лише у випадку, коли він врахований законодавцем при конструюванні санкцій Особливої частини КК. Водночас побудова санкцій кримінально-правових норм є однією з найскладніших проблем законотворчої діяльності.

Відповідно до Єдиного державного реєстру судових рішень України у 2016–2020 рр. судами не ухвалено жодного обвинувального вироку за вчинення злочину, передбаченого ст. 219 КК, оскільки суди постановляють ухвали про закриття відповідних кримінальних проваджень у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.

Так, 17 жовтня 2017 р. Броварський міський районний суд Київської області у справі № 361/4035/17 закрив кримінальне провадження у зв'язку з закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності¹⁶.

З матеріалів справи судом було встановлено, що ОСОБА_1, займаючи посаду директора ОСОБА_2, діючи умисно та протиправно, з корисливих мотивів, маючи мету доведення керованого ним підприємства до стійкої фінансової неспроможності та до банкрутства, уклав 3 серпня 2007 р. від імені підприємства Договір № 03-08/07 з ТОВ «Лізингова компанія «Укрпромлізінг» про надання безвідсоткової зворотної фінансової допомоги у розмірі 60 000 грн на 30 календарних днів по 2 вересня 2007 р. для здійснення часткових розрахунків перед ДП «Державний інститут землеустрою» та ДП «Укр НДІ Процивільсільбуд» щодо розробки проектно-вишукувальної документації та детального плану житлової забудови земельної ділянки площею 61,78 га в с. Рожни Броварського району Київської області та інших зв'язаних з цим робіт.

При цьому директор ОСОБА_2 ОСОБА_1 діяв з корисливих мотивів та в інтересах третіх осіб, усвідомлюючи, що у випадку не повернення отриманих від ТОВ «ЛК «Укрпрослізінг» грошових коштів та прийняття судовими органами рішення щодо стягнення з ОСОБА_2 основної суми боргу та нарахованої на неї пені, яка у подальшому в процесі процедури банкрутства підлягає обов'язковому поверненню кредиторам та значно перевищує початкову суму боргу, що є в інтересах кредитора та в його особистих інтересах.

5 грудня 2019 р. Мелітопольський міський районний суд Запорізької області у справі № 937/9810/19 закрив кримінальне провадження у зв'язку з закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності¹⁷.

З матеріалів справи судом було встановлено, що у 2012 р. колишнім директором ТОВ «ТД «Азмол», без узгодження з Фондом державного майна України, надано ПАТ «Азмол» безпроцентну фінансову допомогу у розмірі 15 млн грн з терміном повернення один рік.

Однак ПАТ «Азмол» не мав крайньої необхідності у отриманні зазначеної фінансової допомоги. Через рік вказану суму фінансової допомоги повернуто не було. Зазначений факт призвів до банкрутства ПАТ «Азмол», формування комітету кредиторів на чолі з ТОВ «ТД «Азмол», який мав найбільшу частку боргу та керував санацією і подальшим банкрутством ПАТ «Азмол».

14 січня 2020 р. Кіровський районний суд м. Дніпра у справі № 932/18894/19 заклав кримінальне провадження в підготовчому судовому засіданні у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності¹⁸.

Відповідно до КК, особа звільняється від кримінальної відповідальності, якщо з дня вчинення нею злочину і до дня набрання вироком законної сили минуло два роки, у разі вчинення злочину невеликої тяжкості, за який передбачене покарання менш суворе, ніж обмеження волі (ст. 49)¹⁹.

Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) встановлює строк на проведення досудового розслідування злочину невеликої або середньої тяжкості протягом 12 місяців. Досудове розслідування злочину невеликої або середньої тяжкості також може бути продовжено до шести місяців (ст. 219)²⁰.

Таким чином, КПК передбачає можливість проведення досудового розслідування злочину, передбаченого ст. 219 КК, протягом 18 місяців. Відповідно, підготовче провадження та судовий розгляд мають бути проведені, а обвинувальний вирок повинен набрати законної сили не пізніше шести місяців з дня надходження обвинувального акта до суду, інакше обвинувачений звільняється від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Враховуючи проблеми місцевих загальних судів з укомплектованістю суддями та завантаженістю справами, вважаємо, що строк у шість місяців на проведення підготовчого провадження, судового розгляду та набрання обвинувальним вироком законної сили щодо злочину, передбаченого ст. 219 КК, є недостатнім.

У зв'язку з цим пропонуємо запровадити покарання у виді обмеження волі за вчинення злочину, передбаченого ст. 219 КК, що збільшить строки давності притягнення до кримінальної відповідальності до трьох років та викласти санкцію ст. 219 КК в такій редакції: карасться штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Доведення підприємства до банкрутства, зокрема державного або з державною часткою власності, дуже поширене в Україні і зовні проявляється переважно як приховані форми приватизації. Такі дії щодо державних підприємств мають наслідком не лише сумнівні приватизаційні угоди, а й руйнування цілісних майнових комплексів стратегічно важливих для держави об'єктів, різкого зростання безробіття тощо.

Діяльність сільськогосподарських підприємств відіграє винятково важливу роль у розвитку ринкової економіки України, оскільки вона спричинена залученням значної кількості інвестицій в економіку нашої держави та поліпшенням економічної ситуації в Україні. Частка сільського господарства у ВВП України у 2019 р. становила 8,9 %, або майже 360 мільярдів гривень. А у найближчому майбутньому сільське господарство може стати найбільшим джерелом експорту.

Водночас за доведення до банкрутства сільськогосподарського, державного підприємства чи підприємства, з державною часткою власності, винна особа може отримати покарання у виді штрафу з обмеженням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Призначення покарання у виді штрафу з обмеженням певних прав за вчинення зазначеного злочину не є достатнім для досягнення цілей покарання та тягне за собою несправедливість у застосуванні кримінального закону, що не може вважатися прийнятним.

Для порівняння, санкція ст. 218¹ КК за доведення банку до неплатоспроможності передбачає обмеженням волі на строк від одного до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, з накладенням штрафу від п'яти тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років²¹.

Висновки. Враховуючи високий ступінь суспільної небезпеки у разі доведення до банкрутства сільськогосподарського, державного підприємства та підприємства, у статутному капіталі якого частка державної власності перевищує 50 відсотків, вважаємо за необхідне запровадити суворіше покарання, ніж накладення штрафу з обмеженням певних прав, та внести відповідні зміни до законодавства України про кримінальну відповідальність.

¹ Господарський кодекс України: Закон від 16.01.2003 р. № 436-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 16.05.2020).

² Кодекс України з процедур банкрутства: Закон від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 16.05.2020).

³ Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 р. № 435-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 16.05.2020).

⁴ Див.: Кодекс України з процедур банкрутства: Закон від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 16.05.2020).

⁵ Там само.

⁶ Див.: Господарський кодекс України: Закон від 16.01.2003 р. № 436-IV. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 16.05.2020).

⁷ Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 16.05.2020).

⁸ Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон від 26.10.2017 р. № 80731-X. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 16.05.2020).

⁹ Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право. 2016: Т. 17: Кримінальне право / редкол. В.Я. Тацій. С. 459.

¹⁰ Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці). Київ: Ваїте, 2017. С. 51.

¹¹ Там само. С. 52.

- ¹² Панченко О.О. Криміналізація на соціальна обумовленість. *Вісник асоціації кримінального права України*. 2017. № 1(8). С. 47.
- ¹³ Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. Одеса: Фенікс, 2018. С. 32.
- ¹⁴ Пономаренко Ю.А. Поняття пеналізації злочинів. *Питання боротьби зі злочинністю*. Харків: Кроссрод, 2009. Вип. 17. С. 70.
- ¹⁵ Там само. С. 74.
- ¹⁶ Ухвала Броварського міськрайонного суду Київської обл. від 17.10.2017 р. Справа № 361/4035/17. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/69560548> (дата звернення: 16.05.2020).
- ¹⁷ Ухвала Мелітопольського міськрайонного суду Запорізької обл. від 05.12.2019 р. Справа № 937/9810/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86188613> (дата звернення: 16.05.2020).
- ¹⁸ Ухвала Кіровського районного суду м. Дніпра від 14.01.2020 р. Справа № 932/18894/19. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86910777#> (дата звернення: 16.05.2020).
- ¹⁹ Див.: Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. *База даних «Законодавство України» / ВР України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 16.05.2020).
- ²⁰ Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *База даних «Законодавство України» / ВР України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 16.05.2020).
- ²¹ Див.: Там само.

Резюме

Тарасевич Т.Ю., Лазаренко В.В. Кримінальна відповідальність за доведення до банкрутства окремих суб'єктів господарської діяльності.

У статті проведено розмежування фінансової неспроможності та банкрутства, яке є визнаною господарським судом неспроможністю боржника задовольнити грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури. Законодавство України про кримінальну відповідальність за доведення до банкрутства передбачає покарання у вигляді штрафу від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років. Зроблено висновки щодо необхідності посилення кримінальної відповідальності за доведення до банкрутства сільськогосподарського, державного підприємства та підприємства, у статутному капіталі якого частка державної власності перевищує 50 відсотків.

Ключові слова: злочин, доведення до банкрутства, криміналізація, суб'єкт господарської діяльності.

Резюме

Тарасевич Т.Ю., Лазаренко В.В. Уголовная ответственность за доведение до банкротства отдельных субъектов хозяйственной деятельности.

В статье проведено разграничение финансовой несостоятельности и банкротства, которое является признанной хозяйственным судом неспособностью должника удовлетворить денежные требования кредиторов иначе, чем через применение ликвидационной процедуры. Законодательство Украины об уголовной ответственности за доведение до банкротства предусматривает наказание в виде штрафа от двух тысяч до трех тысяч необлагаемых минимумов доходов граждан с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет. Сделаны выводы о необходимости усиления уголовной ответственности за доведение до банкротства сельскохозяйственного, государственного предприятия и предприятия, в уставном капитале которого доля государственной собственности превышает 50 процентов.

Ключевые слова: преступление, доведение до банкротства, криминализация, субъект хозяйственной деятельности.

Summary

Tetyana Tarasevich, Vitaliy Lazarenko. Criminal liability for bringing bankruptcy of certain business entities.

The article distinguishes between financial insolvency and bankruptcy, which is recognized by the economic court as the debtor's inability to satisfy monetary claims of creditors differently than through the application of the liquidation procedure. The legislation of Ukraine on criminal liability for bankruptcy provides for a fine of two thousand to three thousand non-taxable minimum incomes of citizens with the deprivation of the right to occupy certain positions or engage in certain activities for up to three years.

Bringing an enterprise to bankruptcy, in particular state or state-owned, is very common in Ukraine and outwardly manifests itself mainly as covert forms of privatization. Such actions against state-owned enterprises result not only in dubious privatization agreements, but also in the destruction of integral property complexes of strategically important objects for the state, a sharp rise in unemployment, and so on.

The activity of agricultural enterprises plays an extremely important role in the development of the market economy of Ukraine, as it is caused by attracting a significant amount of investment in the economy of our country and improving the economic situation in Ukraine. The share of agriculture in Ukraine's GDP in 2019 was 8.9%, or almost 360 billion hryvnias.

At the same time, for the bankruptcy of an agricultural or state-owned enterprise, the guilty person may be punished by a fine with restriction of the right to hold certain positions or engage in certain activities. The imposition of a penalty in the form of a fine with restriction of certain rights for the commission of this crime is not sufficient to achieve the purposes of punishment and entails an injustice in the application of criminal law, which cannot be considered acceptable. Conclusions have been drawn on the need to strengthen criminal liability for bankruptcy of an agricultural, state-owned enterprise and enterprise, in the authorized capital of which the share of state ownership exceeds 50 percent.

Key words: crime, bankruptcy, criminalization, business entity, state-owned enterprise.